

К.Маликов атындагы жалпы билим берүү
орто мектеби

"Бакыткан" ^и
3.02.2022.
Т. Раба

АЧЫК САБАК

Тема: Тик бурчтуктун жактары жана аянты.
Периметри

Класс: 5

Мугалим: *Талгарбекова А.Т.*

2021-2022-окуу жылы.

Сабактын темасы: Тик бурчтуктун жактары жана аянты. Периметр.

Сабактын тиби: жаңы билимдерди өздөштүрүү.

Сабактагы колдонулуучу уеуулар жана ыкмалар: интерактивдүү. Оз алдынча иштөө, жупташын иштөө. М.О.С. Раббулла ж.б.

Сабакта колдонулуучу каражаттар жана материалдар: окуу китеби, сүрөттөр.

Сабактын максаттары		Күтүүлүүчү натыйжалар
Билим берүүчүлүк	Тик бурчтуктун чиймесин чийүү аркылуу анын жактарын жана аянтын табат.	Жер участкактордун аянтын табууга үйрөнөт.
Өнүктүрүүчүлүк	Ой жүгүртүүн берилген текетти талдап иштөөгө үйрөнөт	Тапшырманы эркин аткарат
Тарбиялык	Тырышчаактыкка, жоопкерчиликке, кол которуп сүйлөөгө тарбиялоо	Окуу куралдарын туура пайдаланууга тарбияланат

Негизги компетенциялуктор:

1. Маалыматтык компетенциялук (ПК 1)
2. Социалдык коммуникациялык компетенция (ПК 2)
3. "Өзүн өзү уюштуруу жана койгөйлөрдү чечүү" (ПК 3)

Предметтик компетенциялуктор:

1. _____ (ПК 1)
2. _____ (ПК 2)
3. _____ (ПК 3)
4. _____ (ПК 4)

Сабактын жүрүшү:

Этап	Убакыт	Мугалимдин иш аракети	Окуучунун иш аракети	Компетенциялук, баалоо		
Уюштуруу		Уюштуруу, Саламдашуу	Саламдашат			
		№				
Жаңы тема		<p>Маселе</p> <p>Тик бурчтуктун бир жагы экинчисинен үч эсе чоң, ал эми калган жактарынын узундуктарынын айырмасы 16 см. Бул тик бурчтуктун аянты канчага барабар?</p> <p>Чыгарылышы</p> <p>Бир жагынын узундугун x менен белгилеп алалы. Анда экинчи жагынын узундугу $3x$ке барабар. Калган жактарын белгилештин керектиги жок. Силерге белгилүү болгондой, тик бурчтуктун карама-каршы жаткан жактары бири-бирине барабар.</p> <p>Ошондуктан, маселенин экинчи шарты боюнча $3x - x = 16$ теңдемесин алабыз. Мындан $2x = 16$ жана андан $x = 8$. Ошентип, тик бурчтуктун туурасы 8 см, узуну 24 см. Демек, аянты: $8 \cdot 24 = 192 \text{ см}^2$, периметри: $8 + 24 + 8 + 24 = 64 \text{ см}$.</p>	<p>3-сүрөт</p>	ПК 1	ПК 1	
					ПК 2	ПК 2
					ПК 3	ПК 3

Бышыктоо	<p>271 Тик бурчтуктун бир жагы экинчисинен алты эсе чоң, калган жактарынын узундуктарынын айырмасы 60 м. Бул тик бурчтуктун периметри эмнеге барабар?</p> <p>Ч: жактары x, $6x$ $6x-x=60, x=12, 6x=72$ $P=(12+72)*2=168m$ ж: 168м</p> <p>273. Тик бурчтуктун периметри 78 м. Негизи бийиктигинен 7 м-ге кыска. Негизинин узундугун аныктагыла.</p> <p>Ч: Жактары негизи x, $x+7$. $(x+x+7)*2=78, 2x+7=78/2, 2x=39-7, x=32/2, x=16$</p> <p style="text-align: right;">Ж: 16м</p>	<p>НК 2 НК 3</p>	<p>ПК 2 ПК 3</p>	
Үй тапшырма	<p>ТАПШЫРМА272 Тик бурчтуктун бир жагы экинчисинен төрт эсе чоң, калган жактарынын узундуктарынын айырмасы 21 мм. Бул тик бурчтуктун периметри эмнеге барабар?</p> <p>Ч: жактары x, $4x$ $4x-x=21, x=7, 4x=28$ $P=(7+28)*2=70m$ ж: 70м</p> <p>ТАПШЫРМА274. Үч бурчтуктун периметри 53 см. Биринчи жана экинчи жактары барабар, үчүнчү жагы экинчисинен 8 сантиметрге узун. Бул үч бурчтуктун үчүнчү жагынын узундугун аныктагыла.</p> <p>Ч:1-жаг x, 2-жагы x, 3-жагы $x+8$. $x+x+x+8=53, 3x=53-8, x=45/3. X=15, x+8=15+8=23$ ж: 23см</p>	<p>НК 1 НК 3</p>	<p>ПК 1 ПК 3</p>	
Жыйын-тоо. Баалоо	<p>1.Теманы бышыктоо үчүн суроолор берилет 2.Талкуу 3.Баалоо 4.Үй тапшырма № 274 берилет .</p>	<p>Окуучулар өз жондомдүүлүктөрү менен жазган иштерин жактап беришет. № 274 үйдон чыгарат.109-бет.</p>	<p>НК 1 НК 2 НК 3</p>	<p>ПК 1 ПК 2 ПК 3</p>

Билим булагы
математика.

Илим математиканы
пайдаланганда гана
өркүндөй алат.

Периметр

-Фигуранын чегинин узундугу. Башкача айтканда жактарыны суммасы.

-Фигуранын периметри P тамгасы менен белгиленет.

-Формуласы $P=2*(a+b)$

-Чен бирдиктери; мм, см, дм, м, км

АЯНТ

-Аянт - бул жагы узундук бирдигинен турган квадрат менен туюнтулуучу жалпак фигуранын чени болуп эсептелет.

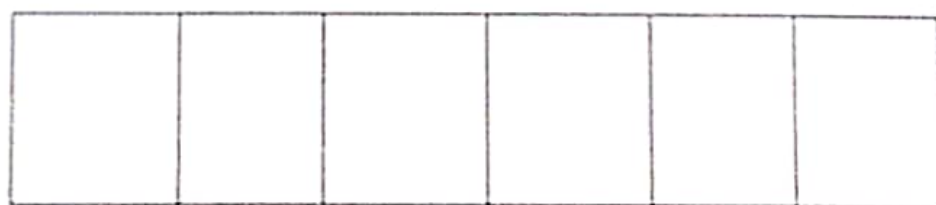
-Аянт S тамгасы менен белгиленет

-Аянттын бирдиктери : мм^2 , см^2 , дм^2 , м^2 , км^2 .

-Аянттын формуласы: $S=a*b$

Кандайдыр бир фигуранын аянтын табуу үчүн ал фигурада канча бирдик квадрат бар экенин билүү керек.

Мисалы: Төмөндөгү көп бурчтугубузда жагы 1см ге барабар болгон 6 бирдик квадрат бар.

$$S=6\text{см}^2$$

Эң бир терең керемет бар илим кайсы?

Жер жүзүндө бааланбайт анын баасы.

Предметтер талабын багындырган,

Математика илимдердин ханышасы.

Эгерде тик бурчтуктун жактары төмөнкүдөй болсо, таблицаны толтургула.

<i>Узуну</i>	<i>12см</i>	<i>3дм</i>	<i>15см</i>	<i>10см</i>
<i>Туурасы</i>	<i>5см</i>	<i>6дм</i>	<i>4см</i>	<i>8см</i>
<i>Периметри</i>	<i>34см</i>	<i>18дм</i>	<i>38см</i>	<i>36см</i>
<i>аянты</i>	<i>60см²</i>	<i>18дм²</i>	<i>60см²</i>	<i>80см²</i>